

Wyrok z dnia 9 grudnia 1998 r.

I PKN 497/98

Przepis art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. Nr 55, poz. 234 ze zm.) nie ma zastosowania do mianowanego nauczyciela akademickiego zatrudnionego na stanowisku docenta w sytuacji, gdy jego stosunek pracy wygasa na podstawie art. 95 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 września 1990 r o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz. 385 ze zm.). Organem właściwym do stwierdzenia wygaśnięcia stosunku pracy jest rektor uczelni.

Przewodniczący: SSN Andrzej Kijowski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Józef Iwulski, Roman Kuczyński.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 1998 r. sprawy z powództwa Gościmierza G. przeciwko Uniwersytetowi G. o ustalenie, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku z siedzibą w Gdyni z dnia 16 czerwca 1998 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Gdańsku wyrokiem z dnia 18 sierpnia 1997 r. [...] oddalił powództwo Gościmierza G. o ustalenie, że stosunek pracy łączący go z pozwanym Uniwersytetem G. nie wygasa z dniem 30 września 1997 r. W motywach tego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy powołał się na następujące i niesporne pomiędzy stronami fakty oraz ich prawną ocenę.

Powód Gościmierz G., zatrudniony w pozwanym Uniwersytecie G. na podstawie nominacji na stanowisku docenta w Instytucie Psychologii, spełnił z dniem 15 marca 1997 r. warunki do nabycia uprawnień emerytalnych na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników oraz ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.). Wobec tego Rektor Uniwersytetu G. pismem z

dnia 21 kwietnia 1997 r. poinformował powoda, że jego stosunek pracy ulegnie z dniem 30 września 1997 r. wygaśnięciu na mocy art. 95 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz. 385 ze zm.). Powołany przepis stanowi bowiem, że stosunek pracy z mianowanym nauczycielem akademickim wygasa z końcem roku akademickiego, w którym pracownik ukończył 65 lat życia, a okres jego zatrudnienia umożliwia nabycie prawa do emerytury, przy czym organem właściwym do stwierdzenia tego skutku jest w świetle art. 96 ustawy organ kompetentny do mianowania na dane stanowisko. Wspomnianemu skutkowi nie zapobiegnie - zdaniem Sądu Rejonowego – fakt, że powód był członkiem Komisji Zakładowej działającego w pozwanej uczelni NSZZ „Solidarność”. Przepis art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. Nr 55, poz. 234 ze zm.) stanowi wprawdzie, że bez zgody zarządu zakładowej organizacji związkowej pracodawca nie może jej członkowi wypowiedzieć ani rozwiązać z nim stosunku pracy w czasie trwania mandatu oraz w okresie roku po jego wygaśnięciu, lecz zakres zastosowania tego przepisu obejmuje jedynie czynności prawne pracodawcy i nie rozciąga się na ustanie stosunku pracy wskutek zajścia prawem określonych zdarzeń, o którym to skutku pracodawca jedynie zawiadamia zainteresowanego pracownika.

Apelację powoda oddalił Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku z siedzibą w Gdyni wyrokiem z dnia 16 czerwca 1998 r. [...]. W uzasadnieniu swego wyroku Sąd Wojewódzki podzielił bez zastrzeżeń dokonaną przez Sąd pierwszej instancji prawną kwalifikację bezspornych okoliczności faktycznych przedmiotowej sprawy.

Kasację od powyższego wyroku wniósł w imieniu powoda jego pełnomocnik - adwokat, zarzucając błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych oraz art. 96 ustawy o szkolnictwie wyższym i domagając się na tej podstawie „uchylenia” zaskarżonego orzeczenia oraz ustalenia zgodnie z żądaniem pozwu, względnie przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, jak też zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnego. W uzasadnieniu skargi kasacyjnej podniesiono, że pozbawienie skarżącego ochrony przysługującej działaczom związkowym narusza również „obowiązujące w tej materii orzecznictwo Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 19 maja 1993 r., nie opublikowany oraz wyrok z dnia 20 maja 1994 r., I PRN 25/94, OSNAPiUS 1994 nr 4, poz. 111)”. Komisja Zakładowa w swym piśmie z dnia 4 czerwca 1997 r. nie wyraziła więc zgody na „rozwią-

zanie stosunku pracy z doc. G. G.”, a pismo Uniwersytetu o wygaśnięciu tego stosunku z dniem 30 września 1997 r. „uważa za bezskuteczne”. Wnoszący kasację twierdzi też, że skoro nominację na stanowisko docenta otrzymał skarżący od Ministra Edukacji Narodowej, to tenże minister, a nie rektor pozwanego Uniwersytetu był w świetle art. 96 ustawy o szkolnictwie wyższym właściwy do stwierdzenia ewentualnego wygaśnięcia spornego stosunku pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. W zaskarżonym wyroku nie mogło bowiem dojść do naruszenia art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. Nr 55, poz. 234 ze zm.), gdyż przepis ten w przedmiotowej sprawie nie znajduje zastosowania. Stanowi on bowiem, że pracodawca nie może bez zgody zarządu zakładowej organizacji związkowej wypowiedzieć ani rozwiązać stosunku pracy z pracownikiem będącym członkiem zarządu lub komisji rewizyjnej zakładowej organizacji związkowej w czasie trwania mandatu oraz w okresie roku po jego wygaśnięciu. Zakres zastosowania powołanego przepisu obejmuje zatem tylko ustanie stosunku pracy w następstwie dokonania - zmierzających do takiego skutku - jednostronnych czynności prawnych pracodawcy i nie rozciąga się na ustanie stosunku pracy przez jego wygaśnięcie, a więc zakończenie w następstwie zajścia prawem określonych zdarzeń, który to skutek pracodawca jedynie „stwierdza”, informując o nim zainteresowanego pracownika (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 października 1996 r., I PZP 18/96, OSNAPiUS 1997 nr 10, poz. 162).

Szczególna ochrona trwałości stosunku pracy działaczy związkowych będących mianowanymi nauczycielami akademickimi nie odnosi się więc do wygaśnięcia ich stosunku pracy w sytuacji określonej przez art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz. 385 ze zm.). Przepis ten stanowi bowiem w punkcie 1, że stosunek pracy z mianowanym nauczycielem akademickim wygasa z końcem roku akademickiego, w którym nauczyciel akademicki ukończył 65 lat życia, jeżeli ma okres zatrudnienia umożliwiający nabycie prawa do emerytury albo z końcem roku akademickiego, w którym nabył to prawo lub w którym ukończył 70 lat życia. To samo zgodnie z punktem 2 tego przepisu dotyczy ukończenia 70 lat przez nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowisku profesora

zwyczajnego lub profesora nadzwyczajnego. Termin wygaśnięcia stosunku pracy zależy więc od zajmowanego stanowiska i dla stanowisk profesorów (zwyczajnych lub nadzwyczajnych) jest to koniec roku akademickiego, w którym pracownik ukończył 70 lat, a dla nauczycieli akademickich zatrudnionych na pozostałych (niższych) stanowiskach - koniec roku akademickiego, w którym zainteresowany ukończył 65 lat i nabył prawo do emerytury, względnie koniec roku akademickiego, w którym zainteresowany nabędzie to prawo lub w którym - niezależnie od uprawnienia emerytalnego - ukończy 70 lat życia.

W przedmiotowej sprawie jest niesporne, że skarżący nie był w pozwanym Uniwersytecie zatrudniony na stanowisku profesora, a 65 lat życia ukończył w dniu 15 marca 1997 r., legitymując się okresem zatrudnienia uprawniającym do świadczenia emerytalnego. Jego stosunek pracy wygasł zatem z mocy art. 95 ust. 2 pkt 1 ustawy o szkolnictwie wyższym z dniem 30 września 1997 r., a kompetencja do „stwierdzenia” tego skutku przysługiwała - wbrew zarzutom kasacji - rektorowi pozwanego Uniwersytetu bez względu na to, że na stanowisko docenta został skarżący z dniem 1 października 1988 r. mianowany przez Ministra Edukacji Narodowej. Aktualnie obowiązująca ustawa o szkolnictwie wyższym nie wyodrębnia już bowiem stanowiska docenta, natomiast wobec nauczycieli akademickich mianowanych na to stanowisko przed jej wejściem w życie stanowi w art. 188 ust. 5, że nauczyciele ci pozostają mianowani na stałe na tym stanowisku, zaś organem właściwym w sprawach dotyczących ich stosunku pracy jest rektor uczelni.

Z powyższy względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹² KPC orzekł, jak w sentencji.

=====